

פתיחה

לפניכם מיקוד הוראה ולמידה של השפה העברית לצורך תכנון השיעורים והמשימות בהתאם לתוכנית הלימודים החדשה. ההדגשים כוללים את תוכני הלימוד, הסוגות והנושאים הלשוניים. ההדגשים מופיעים בזיקה לתיאורי ביצוע לפי פעילויות שפה: קליטה (הבנת הנשמע והבנת הנקרא), הפקה (שפה דבורה והבעה בכתב) ואינטראקציה וכן בזיקה לכשירויות לשוניות תקשורתיות.

בברכה,

ד"ר רמה מנור

יו"ר הוועדה, המכללה האקדמית
בית ברל והאוניברסיטה העברית בירושלים

גב' נג'ם ראבי

מפמ"רית הוראת עברית בקדם
יסודי וביסודי בחינוך הערבי

וצוות ההדרכה

עיצוב גראפי: **איליא גנטוס**, רכז תקשוב ארצי

מיקוד הוראה ולמידה

לפי תוכנית הלימודים החדשה
עברית כשפה שנייה בבתי ספר יסודיים

תכנון דו חודשי - נובמבר ודצמבר (תשפ"ה)

התחל

נא לבחור בכיתה כדי לראות את המיקוד!

כיתה ה'

כיתה ג'

כיתה א'

כיתה ו'

כיתה ד'

כיתה ב'

כיתה א'

נושאים לשוניים התומכים בסוגות

- אוצר מילים רלוונטי
- מילות נימוס וביטויי בקשה וברכה
- איברי הגוף בצורות יחיד, רבים וזוגי
- מילת קישור להוספה: ו"ו החיבור
- שייכות
- כיוונים
- רגשות

סוגות/פעילויות

- שירים מולחנים
- דקלומים
- משחקים
- סרטונים
- סיפורים
- המחזות
- ציורים
- פעילויות התאמה
- פעילויות יצירה
- ריקוד

נושאים

- אני וגופי
- אני והמשפחה

* נושאים לשוניים יילמדו מתוך הטקסט ובזיקה לסוגה ולא באופן נפרד.

כיתה ב'

נושאים לשוניים התומכים בסוגות

- אוצר מילים רלוונטי
- משפטים פשוטים קצרים דבורים
- **מילות יחס:** ליד, ב, ל, בתוך, אל, על

סוגות/פעילויות

- שירים מולחנים
- דקלומים
- משחקים
- סרטונים
- סיפורים
- המחזות
- ציורים
- פעילויות התאמה
- פעילויות יצירה
- ריקוד

נושאים

- הכרת האותיות בדפוס:
ו, ז, ח, ט, י
- תוכנית "טעימות בשפה
העברית":
- אמצעי תחבורה
- עונת הסתיו

* נושאים לשוניים יילמדו מתוך הטקסט ובזיקה לסוגה ולא באופן נפרד.

כיתה ג'

נושאים לשוניים התומכים בסוגות

- שם העצם בזכר ובנקבה, ביחיד וברבים.
- נטיית הפועל בזמן עבר והווה בזכר ובנקבה
- מיון מילים לפי חלקי דיבור שם, פועל, מילית

נושאים לשוניים התומכים בסוגות בשפה דבורה

- מילות שאלה: מי, למי, מה, כמה, איפה, מתי
- מילות קישור והוספה: גם, ו"ו החיבור
- משפטי קיום: יש ואין

סוגות/פעילויות

- טקסט קצר
- שירים
- שיחה
- טקסט חזותי

נושאים

- אותיות דפוס וכתב
- קריאה וכתביה של האותיות כ-ת (כולל אותיות סופיות)
- התנועות: חיריק מלא, חיריק חסר, חולם מלא חולם חסר.
- קריאה וכתביה של אותיות, מילים ומשפטים.
- תוכנית "נעימות בשפה העברית": המשפחה המורחבת

* נושאים לשוניים יילמדו מתוך הטקסט ובזיקה לסוגה ולא באופן נפרד.

פעילויות שפה תקשורתיות מוצגות בשלושה ערוצי תקשורת וכשירות לשונית

כשירות לשון
תקשורתיות

אינטראקציה

הפקה

קליטה

כשירות לשון תקשורת

- הלומדים מסוגלים לשלוט באוצר מילים מצומצם, הקשור בצרכי היום יומיים.
- הלומדים מסוגלים להעתיק מילים וצירופים קצרים.
- הלומדים מסוגלים להעתיק משפטיים קצרים.
- הלומדים מסוגלים להפגין שליטה חלקית בכמה מבנים לשוניים פשוטים.

אינטראקציה

אינטראקציה כתובה

- הלומדים מסוגלים להעביר מידע בסיסי על אודות שמם, מקום מגוריהם באמצעות צירופים קצרים.

אינטראקציה דבורה

- הלומדים מסוגלים לפעול על פי הוראות והנחיות קצרות וממוקדות המתייחסות לזמן.
- הלומדים מסוגלים לבקש מאנשים דברים ולתת לאנשים דברים.

קליטה

הבנת הנקרא

- הלומדים מסוגלים לקרוא מילים באותיות דפוס וכתב מנוקדות שהן מוכרות (מלוות בתמונות).
- הלומדים מסוגלים לקרוא/לכתוב אותיות דפוס וכתב מנוקדות בתנועת קמץ – פתח – חטף פתח
- חיריק מלא וחיריק חסר.
- הלומדים מסוגלים להבין טקסט קצר הקשור לעולמם ולסביבתם של הלומדים והוא מורכב מאוצר מילים המותאם לרמתם

הבנת הנשמע (סוף כיתה ג')

- הלומדים מסוגלים לזהות שמות ופעלים בזמן עבר והווה (כגון: למד- לומד, אכל- אוכל) הקשורים בנושאים בחיי היום יום ונאמרים בקצב איטי יותר מקצב טבעי ובאופן ברור
- הלומדים מסוגלים להבין שאלות ומשפטים קצרים הנאמרים בקצב איטי יותר מקצב טבעי ובאופן ברור ומלווים בתנועות ידיים והבעות פנים.
- הלומדים מסוגלים לעקוב אחר דברי הדובר ולהבינם כאשר הם נאמרים בקצב איטי יותר מקצב טבעי באופן ברור וכוללים הפסקות בדיבור שנועדו להקל על ההבנה

הפקה

הפקה כתובה

- הלומדים מסוגלים לכתוב אותיות כ-ת בכתב ובדפוס.
- הלומדים מסוגלים לכתוב את התנועות הנלמדות.

הפקה דבורה

- הלומדים מסוגלים לתאר את עצמם ואת סדר היום שלהם .
- הלומדים מסוגלים למסור מידע אישי המבוסס על העדפות אישיות (מאכלים, בעלי חיים) באמצעות מילים בודדות וצירופי מילים.
- הלומדים מסוגלים לענות על שאלות פשוטות על אודות סדר היום שלהם באמצעות מילים בודדות וצירופי מילים.
- הלומדים מסוגלים לתאר את מראה חיצוני של בעלי חיים.

כיתה ד'

נושאים לשוניים התומכים בסוגות

- כינויי רמז: זה, זאת
- בניין קל זמן עבר
- שם הפועל
- נטיית יחיד ורבים בשם ובפועל
- נטיית זכר נקבה בשם ובפועל
- נטיית שם התואר ביחיד וברבים, בזכר ובנקבה
- סימני פיסוק (חזרה על נקודה וסימן שאלה) סימן קריאה, נקודתיים.
- שם המספר: מספר סודר 1-10 בזכר ובנקבה
- מספר מונה: 1-100 בזכר ובנקבה

סוגות/פעילויות

- שיר
- סיפור קצר
- שיחה
- טקסט מידע
- טקסט תיאורי
- הודעה
- ברכה
- שלטים
- טבלה

נושאים

- דברי נימוס
- אני וחברי
- חזרה על הצבעים
- סדר יום ותכנון זמן
- חזרה על ימי השבוע
- ביתי ושכונתי

* נושאים לשוניים יילמדו מתוך הטקסט ובזיקה לסוגה ולא באופן נפרד.

פעילויות שפה תקשורתיות מוצגות בשלושה ערוצי תקשורת וכשירות לשונית

כשירות לשון
תקשורתיות

אינטראקציה

הפקה

קליטה

הפקה

הפקה כתובה

- הלומדים מסוגלים להשתמש באוצר מילים בסיסי ובמשפטים פשוטים המתאימים לסוגה שנלמדה.
- הלומדים מסוגלים לחבר התחלה לסיפור, המשך של סיפור וסוף לסיפור, במידת הצורך ניתן להיעזר במילון.
- הלומדים מסוגלים לתאר את סביבתם (כגון חברי, בתי ושכונתי) באמצעות שימוש באוצר מילים במשפטים הכוללים מילות קישור ומותאמים לרמתם של הלומדים.

הפקה דבורה

- הלומדים מסוגלים למסור מידע שקראו מן הטקסט.
- הלומדים מסוגלים לתאר בהרחבה את עצמם, את חבריהם, את ביתם ושכונתם, את התחביבים שלהם ודברים שהם אוהבים או שאינם אוהבים באמצעות משפטים פשוטים.
- הלומדים מסוגלים לנסח בקשות פשוטות לשם ביצוע פעילויות יום-יומיות וכיתתיות בדגש על שימוש בדברי נימוס (כגון בבקשה, תן לי את העיפרון! סליחה, אתה יכול לעזור לי במטלה!)

אינטראקציה

אינטראקציה כתובה

- הלומדים מסוגלים לכתוב הודעה פשוטה קצרה וממילים מוכרות לחברים\ למורים ועוד...
- הלומדים מסוגלים לכתוב הודעה בפתק (כגון "הלכתי לחבר", "אחזור בערב").
- הלומדים מסוגלים לכתוב טקסט ברכה קצר (כגון "כרטיס ברכה לחבר ליום הולדתו")

אינטראקציה דבורה

- הלומדים מסוגלים להבין את בן השיח באופן המאפשר חילופי דברים ביניהם בענייני היום-יום. במידת הצורך יוכלו לבקש מבן השיח לחזור על דבריו או לנסח אותם מחדש.
- הלומדים מסוגלים להתמודד עם אינטראקציות חברתיות קצרות. ייתכן שמידת ההבנה שלהם את האינטראקציה היא חלקית ואינה מאפשרת את קידומה.
- הלומדים מסוגלים לשאול שאלות אישיות (כגון סדר יום, התחביבים של חברי) ולענות עליהן.
- הלומדים מסוגלים להעביר מידע עובדתי בנושאים יום-יומיים, לשאול שאלות בנוגע להרגלים ולשגרת יום-יום ולענות עליהן.

קליטה

הבנת הנקרא

- הלומדים מסוגלים להבין טקסטים קצרים ופשוטים בנושאים מוכרים וממשיים.
- הלומדים מסוגלים להבין תוכן מפורש של שירים ופזמונים.
- הלומדים מסוגלים לאתר מידע מסוים מתוך טקסטים פשוטים יום-יומיים.
- הלומדים מסוגלים להבין טקסט מידע המתאר אנשים, מקומות, חיי יום-יום, תרבות ועוד.
- הלומדים מסוגלים להבין שלטים והודעות במרחב הציבורי (כגון בשכונה, בבית הספר).

הבנת הנשמע

- הלומדים מסוגלים להבין את השיר המושמע.
- הלומדים מסוגלים להבין את הנשמע בנושאים מוכרים וממשיים (כגון מידע אישי ומשפחתי, סדר יום, תחביבים) כאשר הדוברים מתבטאים בקצב איטי ובאופן ברור.
- הלומדים מסוגלים להבין מילים, צירופי מילים, משפטים בתוך שיחה בין דוברים בכתה.
- הלומדים מסוגלים לעקוב אחר עיקרי הדברים בשיחה קצרה ופשוטה בין דוברים המתנהלת בקצב איטי ובאופן ברור.

כשירות לשון תקשורתיות

- הלומדים מסוגלים להעתיק משפטים קצרים.
- הלומדים מסוגלים לכתוב מילים וצירופים מתוך אוצר המילים הדבור שלהם.
- הלומדים מסוגלים להשתמש באוצר מילים בסיסי הקשור למצבים ממשניים.
- הלומדים מסוגלים להפגין שליטה חלקית בכמה מבנים לשוניים פשוטים (במישור התחבירי ובמישור המורפולוגי), ברור מה הם רוצים להביע אף על פי שייתכנו טעויות.
- הלומדים מסוגלים להשתמש במילות ברכה בסיסיות המקובלות בזמן פגישה או בזמן פרידה (כגון שלום, להתראות) ובמילות נימוס בסיסיות (כגון תודה, בבקשה וסליחה).
- הלומדים מסוגלים להזמין, להציע, לבקש סליחה, ולהגיב להזמנות, להצעות, להתנצלויות וכדומה.
- הלומדים מסוגלים להשתמש במילות נימוס מקובלות במהלך מפגשים חברתיים קצרים.

כיתה ה'

נושאים לשוניים התומכים בסוגות

- ביטויי ברכה ונימוס
- נטיית הפועל : עבר - הווה בניין קל
- מילות יחס (על, את, אל, מן, ב)
- מילות שאלה (חיבור משפט שאלה פשוט בעזרת מילות שאלה)
- שימוש בשם המספר בזכר ובנקבה, מספר יסודי 10-1 מספר סודר 10-1

סוגות/פעילויות

- שיחה בין דוברים
- טקסט מידע
- אגדה
- משל
- שירים ופזמונים
- מכתבים
- מכתבים מקוונים

נושאים

- ברכות, הזמנות והודעות
- תחביבים
- מוסדות ציבור (בנק, דואר)
- העיר והכפר

* נושאים לשוניים יילמדו מתוך הטקסט ובזיקה לסוגה ולא באופן נפרד.

פעילויות שפה תקשורתיות מוצגות בשלושה ערוצי תקשורת וכשירות לשונית

כשירות לשון
תקשורתיות

אינטראקציה

הפקה

קליטה

הפקה

הפקה כתובה

- הלומדים מסוגלים לחבר התחלה לסיפור המשך של סיפור וסוף לסיפור.

הפקה דבורה

- הלומדים מסוגלים לתאר בהרחבה את עצמם את בני משפחתם את סביבת המגורים שלהם ואת התחביבים שלהם.
- הלומדים מסוגלים למסור מידע עובדתי על אודות אנשים, מקומות ופעולות שגרתיות מחיי היום-יום באמצעות שימוש באוצר מילים ובדקדוק המתאים לרמתם.

כשירות לשון תקשורתיות

- יש להם אוצר מילים מספיק כדי לבצע צרכים תקשורתיים בסיסיים.
- יש להם אוצר מילים מספיק כדי להתמודד עם צרכים בסיסיים.
- הלומדים מסוגלים להשתמש כראוי בכמה מבנים לשוניים פשוטים.
- הלומדים מסוגלים לכתוב מילים וצירופים מתוך אוצר המילים הדבור שלהם.
- הלומדים מסוגלים לשלוט באוצר מילים מצומצם, הקשור לצרכים יום-יומיים וממשיים.
- הלומדים מסוגלים להגות מילים באופן מובן בנושאים יום-יומיים ומוכרים ייתכנו אי דיוקים בהגייה.
- הלומדים מסוגלים להזמין, להציע, לבקש סליחה ולהגיב להזמנות, להצעות, להתנצלויות וכדומה.
- הלומדים מסוגלים להשתמש במילות נימוס מקובלות במהלך מפגשים חברתיים קצרים.

אינטראקציה

אינטראקציה כתובה

- הלומדים מסוגלים לכתוב הודעות ומכתבים הרלוונטיים לצרכים של המוען או של הנמען.
- הלומדים מסוגלים לכתוב מכתב קצר שבו הם מציגים את עצמם.
- הלומדים מסוגלים מכתבי תודה, מכתבי התנצלות ומכתבי הזמנה קצרים.
- הלומדים מסוגלים לכתוב הודעה בפתק.
- הלומדים מסוגלים לכתוב טקסט ברכה קצר.

אינטראקציה דבורה

- הלומדים מסוגלים לשאול שאלות פשוטות ולענות עליהן.
- הלומדים מסוגלים להביע בשפה דבורה את עיקרי הדברים המופיעים בטקסטים פשוטים וקצרים.
- הלומדים מסוגלים להשתתף באינטראקציה שיש בה חילופי מידע פשוטים וישירים בנושאים מוכרים.
- הלומדים מסוגלים להבין את בן השיח באופן המאפשר חילופי דברים ביניהם בענייני היום-יום במידת הצורך יוכלו לבקש מבן השיח לחזור על דבריו או לנסח אותם מחדש.
- הלומדים מסוגלים לשאול שאלות אישיות ולענות עליהן.
- הלומדים מסוגלים להעביר מידע עובדתי בנושאים יום-יומיים לשאול שאלות בנוגע להרגלים ולשגרת יום-יום ולענות עליהן.

אינטראקציה מקוונת

- הלומדים מסוגלים לכתוב הודעה מקוונת קצרה המוסרת מידע אישי.
- הלומדים מסוגלים ברכות ואיחולים בהודעה מקוונת ולהשתמש בסמלונים.

קליטה

הבנת הנקרא

- הלומדים מסוגלים להבין טקסט מידע המתאר אנשים מקומות מחיי היום יום.
- הלומדים מסוגלים להבין תוכן מפורש של שירים ופזמונים.
- הלומדים מסוגלים טקסטים קצרים ופשוטים בנושאים מוכרים וממשיים.
- הלומדים מסוגלים להבין מכתבים רשמיים פשוטים וקצרים כתובים ומקוונים.
- הלומדים להבין מכתבים אישיים פשוטים וקצרים.
- הלומדים לקרוא ולהבין סיפורים קצרים פשוטים המערבים מצבים מוכרים וממשיים וכתובים בשפה יום-יומיים.

הבנת הנשמע

- הלומדים מסוגלים להבין את הנשמע בנושאים מוכרים וממשיים כאשר הדוברים מתבטאים בקצב איטי ובאופן ברור.
- הלומדים מסוגלים להבין הודעות ברורות.
- הלומדים מסוגלים לזהות נושא של דיון קצר.
- הלומדים מסוגלים לעקוב אחר עיקרי הדברים בשיחה קצרה ופשוטה בין דוברים, המתנהלת בקצב איטי ובאופן ברור.
- הלומדים מסוגלים להבין את עיקרי הדברים בסיפור ולעקוב את העלילה כאשר הסיפור מסופר בקצב איטי ובאופן ברור.

כיתה ו'

נושאים לשוניים התומכים בסוגות

- מילות קישור לדימוי או להשוואה (יפה כמו, הכי יפה, יפה ביותר, כל כך ומאוד).
- פעלים בבניין קל בגופים השונים בשלושת הזמנים.
- אותיות אהו"י: הבחנה בין אמות קריאה לעיצורים בקריאה ובכתיבה.
- דיבור ישיר ועקיף
- משפטים מודליים (לא צריך/כדאי/אסור/מותר)
- שייכות

סוגות/פעילויות

- שיחה
- טקסט מידע
- טקסט טיעון
- משלים
- פרסומות מקוונת

נושאים

- העיר והכפר
- בילוי וקניות
- תחביבים

* נושאים לשוניים יילמדו מתוך הטקסט ובזיקה לסוגה ולא באופן נפרד.

פעילויות שפה תקשורתיות מוצגות בשלושה ערוצי תקשורת וכשירות לשונית

כשירות לשון
תקשורתיות

אינטראקציה

הפקה

קליטה

הפקה

הפקה כתובה

- הלומדים מסוגלים לכתוב טקסט המתאר אירועים, פעילויות וחוויות אישיות.
- הלומדים מסוגלים להביע את דעתם בנושאים הקשורים לעולמם באמצעות שימוש באוצר מילים ובמשפטים הכוללים מילות קישור ומותאמות לרמתם של הלומדים.

הפקה דבורה

- הלומדים מסוגלים לתאר חוויה בנושא הקרוב לעולמם באמצעות שמות תואר מגוונים.
- הלומדים מסוגלים להביע הסכמה או אי הסכמה בנושא הקרוב לעולמם.
- הילדים מסוגלים לתת הוראות והנחיות כדי להגיע ממקום למקום.

אינטראקציה

אינטראקציה כתובה

- הלומדים מסוגלים לכתוב טקסט קצר. (מחקתי המילה ברכה וכך יכול להתאים לשיחה בין דוברים וגם פרסומת.

אינטראקציה דבורה

- הלומדים מסוגלים להביע רגשות ולהגיב עליהם.
- הלומדים מסוגלים לבצע קניות פשוטות תוך כדי ציון מבוקשם ושאלת שאילות.
- הלומדים מסוגלים לקבל מידע פשוט על נסיעות, זמני נסיעה, לשאול שאילות ולקנות כרטיס נסיעה.

אינטראקציה מקוונת

- הלומדים מסוגלים להשתתף בתקשורת חברתית מקוונת למטרות שונות.

כשירות לשון תקשורת

- הלומדים מסוגלים לבצע צרכים תקשורתיים בסיסיים בעזרת אוצר מילים מספיק.
- הלומדים מסוגלים להשתמש כראוי בכמה מבנים לשוניים פשוטים.
- הלומדים מסוגלים להוסיף דוגמה או נימוק בטקסט פשוט וקצר.
- הלומדים מסוגלים לספר סיפור או לתאר דבר מה בנקודות.

קליטה

הבנת הנקרא

- הלומדים מסוגלים לאתר מידע מסוים מתוך טקסטים פשוטים יום יומיים.
- הלומדים מסוגלים להבין טקסט מידע המתאר אנשים, מקומות, חיי יום יום תרבות ועוד...
- הלומדים מסוגלים להבין את עמדת הכותב ואת הנימוקים בטקסט טיעון קצר.

הבנת הנשמע

- הלומדים מסוגלים להבין את הנשמע בנושאים מוכרים וממשיים כאשר הדוברים מתבטאים בקצב איטי ובאופן ברור.
- הלומדים מסוגלים לעקוב אחר פרסומת משודרת. האמצעים החזותיים מסייעים להבנה.